

Verksamhetsberättelse 2020

INFORMATION OM RISKKOLLEGIET

Riskkollegiet är en ideell förening med syfte att öka kunskapen om risk och hur risker uppfattas och hanteras. Riskkollegiet vill

- skapa förutsättningar för ett utbyte av kunskap och erfarenhet om riskfrågor mellan olika samhällssektorer och vetenskapsdiscipliner
- verka för en effektiviserad kommunikation mellan lekmän, experter och beslutsfattare
- verka för tillkomsten av välunderbyggda beslutsunderlag
- stimulera forskning avseende frågor av betydelse för olika riskproblem.

Myndigheter och företag behöver hantera risker och osäkerheter både i verksamheten och i samhället, samt hantera hur omvärlden reagerar på dessa. Genom att skapa förutsättningar för utbyte av kunskap och erfarenhet om riskfrågor mellan olika samhällssektorer och vetenskapliga discipliner kan man undvika vanliga misstag. Riskkollegiet vill skapa möjligheter att förbättra kommunikation av riskvärderingar och osäkerheter kring dessa mellan experter, lekmän och beslutsfattare.

Idag ordnar vi seminarier med syfte att sprida information, öka kunskapen och skapa dialog mellan organisationer som arbetar med risk. Vi vill även stimulera forskning och samarbete nationellt och internationellt. Vi har en hemsida <http://www.riskkollegiet.nu/> och twitter-konto Riskkollegiet där vi informerar och ger kommentarer på aktuella händelser. Vi har under året publicerat föredrag på en Youtube-kanal med Riskkollegiets namn.

Vi delar varje år ut ett pris för att hedra och uppmärksamma personer som genom sin forskning bidrar till att öka kunskapen om risker. Styrelsen beslutar vem som får priset, efter förslag från vetenskapliga rådet. Vi delar även ut resebidrag till studerande för att stimulera kontakt med riskområdet.

Denna verksamhetsberättelse omfattar samma tidsperiod som den ekonomiska redovisningen d.v.s. räkenskapsåret 2020. Detta år har präglats av pandemin. Vi har alla någon gång insett vikten av att kunna beskriva, kommunicera och hantera risker i samhället. Många tecken pekar på behovet att förstå hur individer (inklusive oss själva) påverkas av risk och hur samhället hastigt kan förändras och tvingas anpassa sig till en ny och bitvis föränderlig situation.

Riskkollegiet har som förening valt att ligga lågt och inte kommentera pågående hantering. Det har funnits många röster, både kritiska och positiva, till hur pandemin hanteras i Sverige och världen. Vi har valt att som förening inte gå in i debatt om pågående hantering. Många medlemmar i Riskkollegiet har på sina håll arbetat med att stärka förståelse och hantering av risker, inklusive pandemin. Vi lägger kraft på att arbeta långsiktigt och planerar en uppföljning av hur pandemin har hanterats, att stärka nätverkande mellan personer intresserade av riskfrågor och att stärka och stötta utbildning kring risk i Sverige på olika områden.

STYRELSENS SAMMANSÄTTNING

Ordförande: Ullrika Sahlin (mandat till 2022)

Vice ordförande: Lars Strömdahl (mandat till 2021)

Kassör: vakant

Ordinarie ledamöter:

Johan Ingvarsson (mandat till 2021)

Nils Sandberg (mandat till 2022)

Per Strömsjö (mandat till 2022)

Suppleanter:

Kristin Gustafsson (mandat 2021)

Linda Kvarnlöf (mandat 2021)

Mattias Lantz (mandat 2021)

Håkan Lundberg (mandat 2021)

Vidar Hedtjärn Swaling (mandat 2021)

Revisorer:

Jack Valentin (mandat 2022)

Leif Moberg (mandat 2022)

Valberedning:

Christine Grosse, Ingemar Lund, Johan Bergström

VETENSKAPLIGA RÅDET

Christoffer Rääf, professor vid Medicinsk strålningsfysik, Lund

Anna Olofsson, professor i sociologi vid Mittuniversitetet

Per Wikman-Svahn, forskare vid Filosofi och historia, KTH

Johan Bergström, Universitetslektor vid Avdelningen för Riskhantering och Samhällssäkerhet, Lund

Erna Danielsson, professor i sociologi vid Mittuniversitetet

Susanna Sternberg Lewerin, professor i epizootologi & smittskydd vid Sveriges lantbruksuniversitet

Sekreterare Lars Strömdahl, Bengt Dahlgren AB, Stockholm

SEMINARIER

I samband med Riskkollegiets årsmöte den 29 juni fick vi höra på föredrag med Jonas Sundell (Trafikverket) om riskhantering på infrastrukturprojekt och Anna Davour (Vetenskapsjournalist) om P3 Dystopia som medel för riskkommunikation åt folket.

Den andra omgången av riskutbildarkonferensen RISKUT2020 hölls online den 22 september med föredrag av Göran Bengtsson, professor emeritus vid Lunds universitet, om risk på distans, Per Nydert, Karolinska universitetssjukhuset, om Högriskläkemedel inom barnsjukvården, Johan Bring, Statisticon, om Att undervisa om betingade sannolikheter, Ullrika Sahlin, Lunds universitet, om Vilket perspektiv på risk som passar en pandemi, och Mattias Lantz, Uppsala universitet, om Rollspel som verktyg i riskkurser. Konferensen avslutades med en paneldiskussion om Lärdomar från en pågående pandemi med talarna samt Anna Olofsson, Professor i sociologi vid Mittuniversitetet, Henrik Tehler, Professor i riskhantering och samhällssäkerhet, Lunds tekniska högskola. Konferensen var uppskattad och besöktes av 15 deltagare.

Riskkollegiet har också medverkat i och sponsrat ett seminarium om "Etik och strålskydd – nu och i framtiden" initierat av Kungliga Vetenskapsakademiens Nationalkommitté för strålskyddsforskning med professorerna Christopher Rääf och Eva Forssell-Aronsson som primus motorer. Seminariet

genomfördes digitalt den 16/11 2020 och hade samlat ett 50-tal deltagare som alla hade möjlighet att ställa frågor och göra inlägg. Inledningstalare var Jack Valentin (fd ICRP, nu konsult) som presenterade strålskyddsetiken fram till nu, huvudsakligen som den tätt sig i den internationella strålskyddskommissionens (ICRP) rekommendationer, samt Thierry Schneider (franska Nuclear Protection Evaluation Centre, CEPN, och medförfattare till ICRP Publikation 138 om etiska riktlinjer och överväganden framöver), som presenterade Publikation 138, Seminariet var upplagt så att det fanns gott om tid att fråga inledarna om deras presentationer och att föra diskussioner i mindre (digitala) grupper. Riskkollegiets medlemmar hade inbjudits till kostnadsfritt deltagande och ett antal medlemmar hade hörsammat inbjudan. Seminariet var helt klart uppskattat av deltagarna

Torsdag den 3e december 2020 arrangerades en Riskförmiddag, ett samarrangemang mellan Riskkollegiet och Uppsala universitet. Inbjudna var allmänheten, Riskkollegiets medlemmar och studenter i kurser om riskanalys på två civilingenjörsprogram och ett högskoleingenjörsprogram. Totalt deltog 68 personer på Riskförmiddagen, som genomfördes via Zoom. Efter ett välkomnande av Mattias Lantz vid Uppsala universitet och Riskkollegiets ordförande Ullrika Sahlin fick åhörarna lyssna på tre föredrag. Roland Lindqvist från Livsmedelsverket berättade om livsmedelsburna faror och nyttor, och om hur myndigheten arbetar med riskvärdering, riskhantering och riskkommunikation. André Teixeira, forskare vid avdelningen för signaler och system vid Uppsala universitet, berättade om cybersäkerhet i industriella kontrollsystem och åhörarna fick några bra exempel på skillnaden mellan begreppen "safety" och "security". Maja Lundbäck från Försvarsmakten, samt med bakgrund från Strålsäkerhetsmyndigheten och Svenska Kraftnät, delade erfarenheter kring vad som är viktigt när myndigheter beaktar komplexa tekniska system ur design- och säkerhetsperspektiv. Efter det tre föredragen, som hölls i ett snabbt tempo, hölls en allmän diskussion och frågestund kring riskbedömningar. Flera åhörare, däribland flera studenter, passade på att ställa frågor till föredragshållarna. Riskförmiddagen avslutades efter 90 minuter, vilket var 15 minuter efter utsatt tid. Diskussionen hade kunnat fortsätta ett bra tag till, men vi fann det vara bättre att hålla ett kort format och åhörarna hungriga på att höra mer en annan gång.

Vi har testat att för första gången att ha ett öppet online möte med Riskkollegiets medlemmar under namnet Riskcafé. Det var få som dök upp vilket kan bero på tidpunkten (den 16e dec) och vi kommer testa formatet igen under 2021.

SAMMANTRÄDEN OCH ÅRSMÖTE

Styrelsen har haft 4 protokollförda sammanträden under 2020. Det vetenskapliga rådet har haft 1 möte för att utse förslag till pristagare av det juniora priset.

Föreningens årsmöte hölls den 29 juni på zoom. Mötet innehöll föredrag av Jonas Sundell och Anna Davour (se ovan). Detta följdes av en prisutdelning till Jonas Sundell som mottagare av 2020 års pris till en framstående ung riskforskare i Sverige. Årsmötesförhandlingarna samlade 19 deltagare.

KOMMUNIKATION

På föreningens hemsida (<http://www.riskkollegiet.nu/>) har 15 kortare nyheter publicerats under året, mest om aktiviteter samt presentation av styrelsen.

Föreningens Twitter-konto har varit fortsatt aktivt och har ca 193 följare.

Vi har publicerat 10 videor med föredrag och presentationer på vår Youtube-kanal. Som mest fick en video 117 visningar, medan snittet ligger på 10 visningar. Kanalen har 7 följare.

ARBETE MED MEDLEMMAR

Riskkollegiets styrelse formulerade under hösten 2020 en medlemsstrategi. Under detta arbete gjordes bland annat en omvärldsanalys och principer för olika typer av medlemskap diskuterades liksom olika aktiviteters bidrag till medlemmarnas behov och önskemål. Arbetet landade i formuleringen att Riskkollegiets strävan är dels en så stor bredd som möjligt hos medlemmarna vad gäller discipliner och samhällssektorer, dels ett aktivt deltagande från medlemmarna. Medlemstrategin tar också upp en rad aktiviteter för att sträva mot målet att aktivera medlemmar och bibehålla den breda medlemsbasen.

PRIS OCH RESEBIDRAG

2020 års pris på 8000 kr till en framstående ung riskforskare i Sverige tilldelades Jonas Sundell, specialist hydrogeologi, Trafikverket med följande motivering:

”Oönskade och oväntade grundvattenförhållanden innebär påtagliga risker för byggnader och annan infrastruktur. Det är av stort samhällsligt intresse att minska dessa risker. För detta behövs välgrundade underlag för beslut. Jonas har i sin forskning mycket framgångsrikt lyckats genomföra såväl avancerad teoriutveckling och modellbyggande som tillämpning av riskbaserad beslutsanalys i verkliga infrastrukturprojekt. Jonas riskforskning är tillämpad men samtidigt relevant utifrån ett mer generellt riskhanteringsperspektiv. Detta illustreras av att Jonas resultat nyligen publicerats i tidskriften Risk Analysis. Resultaten av Jonas forskning implementeras nu i Sveriges största infrastrukturprojekt. Jonas har på kort tid lyckats nå en omfattande vetenskaplig publicering samtidigt som resultaten nyttiggörs i samhället. Jonas forskning är ett mycket gott exempel på nyttan av tillämpad riskforskning.”

Vi har under året via hemsidan utlyst möjlighet att söka resebidrag för studerande, men fick inga ansökningar.

EKONOMISK REDOVISNING

Riskkollegiets ekonomiska ställning per den 31 december 2020 framgår av den ekonomiska redovisningen (se bilaga).

Riskkollegiets kansli sköts av Sigbladhs Ekonomi AB enligt upprättat avtal. Kollegiets kontaktperson där, i första hand Ann Isgård, har effektivt svarat för löpande bokföring, hantering av inkommande handlingar runt Riskkollegiets priser och andra administrativa uppgifter.

Ullrika Sahlin

Ordförande i Riskkollegiet